

special ruwvoerproductie

De ene helft gras en de andere helft maïs. De zandgrond bij Rik en Linda Theuwis uit Overpelt leent zich ondanks de gedwongen monocultuur uitstekend tot beide teelten. Niettegenstaande vormt de droogtegevoeligheid een beperkende factor.

De vochtcapaciteit van de bodem vormt een van de grootste zorgen bij ruwvoerteelten op zanderige bodem. Rik Theuwis (38) en zijn vrouw Linda Vanganzwinkel zijn het werken met deze droogtegevoelige grond al langer gewoon. Onder meer het opvallend korte interval tussen ploegen en zaaien past in dat kader. De keuze voor zaaibedbereiding in één werkgang met ploeg en vorenpakker was in dat opzicht een goede overweging. 'De meeste boeren passen een tussenbewerking toe, maar wij doen het nu drie jaar zonder en het bevalt ons goed', zegt Theuwis. 'Het komt er vooral op aan de grond zo weinig mogelijk vocht te laten verliezen. Daarom is het belangrijk om het zaaibed goed aan te drukken. Anders droogt de bodem sneller uit.' Aangedreven machines komen helemaal niet voor in de regio. 'Zandgrond valt onmiddellijk goed na ploegen, maar je moet hem wel zo grof mogelijk houden. Als de bodem te fijn ligt, doet hij wat hij niet mag doen. Zoals dichtslaan bijvoorbeeld.'

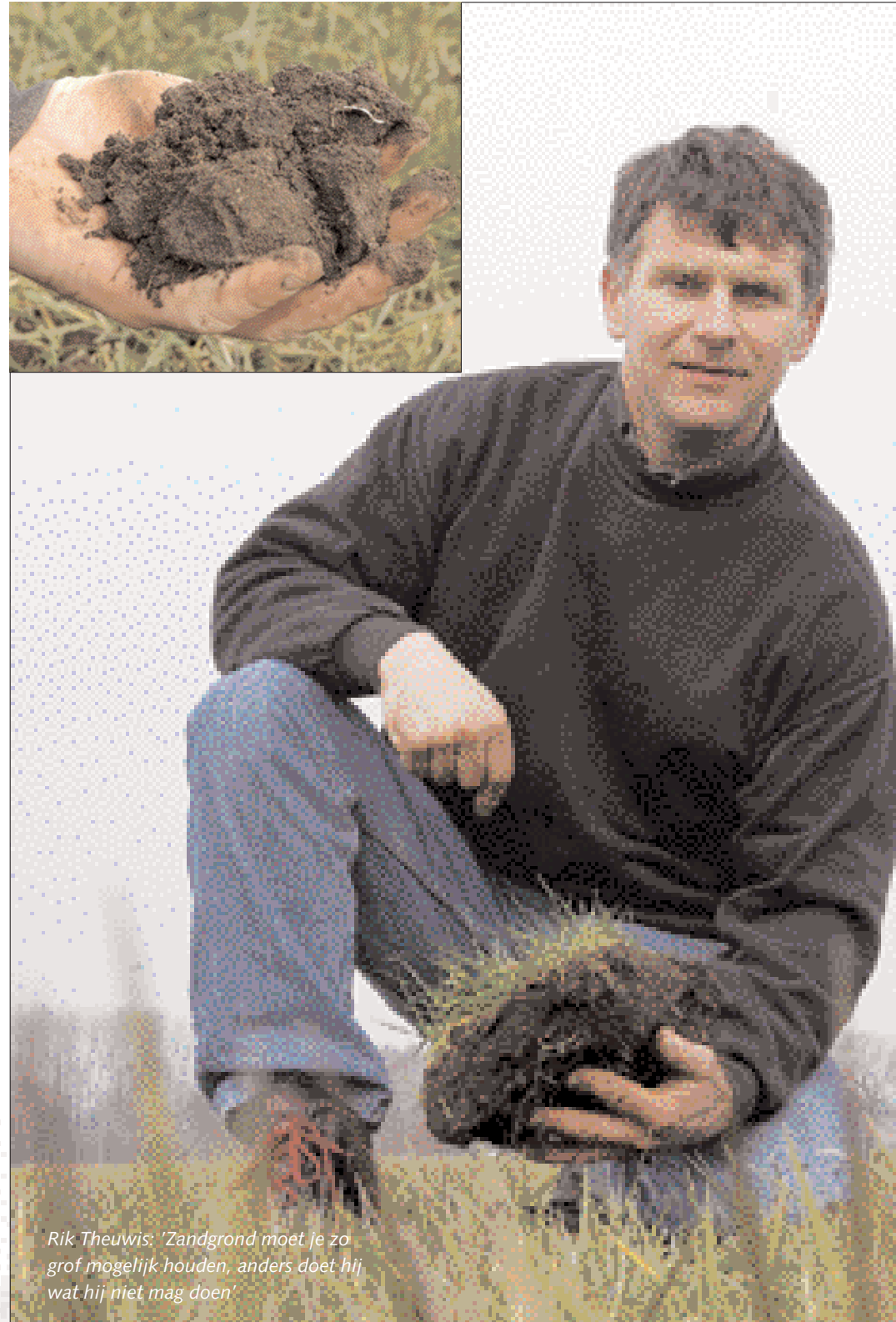
Noodzakelijke tussenteelt

De zandstreek in Belgisch Limburg kenmerkt zich door een grote versnippering van de bedrijfsarealen. 'De oorzaak ligt in de slechte verkaveling', verwijst Theuwis naar de historie van de regio. Bij hem liggen de gronden voor de maïsteelt op gemiddeld anderhalve kilometer van het bedrijf. 'De afstand naar de percelen is een bijkomend probleem voor de teeltrotatie.'

Om toch enige vorm van rotatie te bewerkstelligen, komt voor de maïs altijd een groenbemester. Italiaans raaigras vormt gezien de late inzaai na maïs de

enige mogelijkheid. 'Het is de bedoeling om het gras zoveel mogelijk als groenbemester te telen. Als de zode te sterk ontwikkeld is, droogt de bodem sneller uit. Dat gaat ten koste van de maïsgroei.' Om die reden probeert Theuwis de groenbemester zo jong mogelijk te oogsten en zonder chemische behandeling onder te werken. 'Anders verlies je de drogestofopbrengst van het gras in de maïs.'

'Met groenbemesters kun je het humusgehalte van de bodem op peil houden', benadrukt Theuwis, terwijl hij verwijst naar de droogtegevoeligheid. 'Het duurt lang, maar na een aantal jaar kun je merken dat grond waarop altijd een groenbemester komt, het veel langer uithoudt als het droog wordt.' Het inlassen van deze tussenteelt levert bovendien extra voordeel op het vlak van bemesting. 'Met groenbemesters kun je genieten van de derogatie, een uitzonderingsmaatregel op de bemesting. In plaats van 170 eenheden stikstof uit dierlijke mest mag je dan gaan tot 230 eenheden.' Naast de traditionele stikstof, fosfor- en magnesiumbemesting dient op de zandgrond aandacht besteed te worden aan de kaliumaanvoer. 'Hier moet je altijd veel kalium toevoegen want dat element spoelt gemakkelijk uit. Zandgronden zijn van oorsprong kaliumarm.' Dankzij de makkelijke toegankelijkheid van de percelen al vrij vroeg in het groeiseizoen, kan gebruik worden gemaakt van relatief late rassen. 'Die maïssoorten worden hier goed rijp. Ik denk dat telen van late rassen met het doel op oogsten begin oktober op kleigrond niet goed mogelijk is.' Het zand leent zich volgens Theuwis uitstekend voor de maïsteelt. 'De begingroei is hier altijd goed', vertelt

Rik Theuwis: 'Zandgrond moet je zo grof mogelijk houden, anders doet hij wat hij niet mag doen'

oppervlakte	18 hectare gras op zand
	22 hectare maïs waarvan
	3 tot 4 ha korrelmaïs op zand
melkquotum	540.000 kg
melkproductie	9.400 4,15 3,48
intensiteit	15.000 kg melk per ha
veestapel	64 melkkoeien
	52 stuks jongvee
maaipercentage	350 procent
N-gift uit kunstmest	200 kg N per ha voor gras
	80 kg N per ha voor maïs
drijfmest	52 m ³ gras
	45 m ³ maïs
krachtvoergif	2134 kg per koe per jaar
kVEM per ha	10.120 kVEM voor gras
	13.230 kVEM voor maïs

Tabel 1 – Kengetallen Theuwis

hij uit ervaring. 'Bij het gras zie je in de loop van de zomermaanden doorgaans een flinke dip. Bij de maïs is dat minder, die moet in principe de massa vormen voor de droogte.'

Hoog grasrendement

Zijn grasland probeert Theuwis intensief te benutten. Dat geldt niet alleen voor het maairegime. Ook op de beweiding ziet hij erg strikt toe. 'Voor de koeien naar buiten gaan in het voorjaar, wordt alles gemaaid', begint hij. Daarna volgt een nauwgezet beweidingssysteem op basis van siëstabeweiding. 'Na de eerste snede komen de koeien buiten. Elke twee dagen

veranderen zij van perceel. Het jongvee volgt na de koeien en loopt dan op zijn beurt twee dagen in hetzelfde stuk wei.' Elk perceel wordt op die manier telkens vier dagen intensief begraasd.

Naast toegang tot de weiden blijft Theuwis zowel aan de koeien als aan het jongvee nog verder maïs voeren in de loop van het weideseizoen. 'De koeien krijgen dan ongeveer 20 kg ds maïs, terwijl het jongvee ongeveer 8 kg krijgt bijgevoerd.' Dankzij deze methode is de grasdip in de zomer makkelijker op te vangen. Toch vergt deze werkwijze extra werk. 'Wanneer ik de koeien 's morgens na het melken buiten laat, haal ik het jongvee binnen. In de stal van het melkvee kunnen de pinken hun portie ruwvoer opnemen. Later op de dag wordt weer geruild.'

Om de factor arbeid toch wat in de hand te houden baseert Theuwis zich voor de ruwvoerwinning voor een groot deel op de hulp van de loonwerker. Voor zowel de oogst als de bemesting van het gras valt hij terug op externen. Bij de maïs zijn enkel de onkruidbehandelingen in eigen beheer. 'Ik begin er gewoon niet meer aan', klinkt het resoluut. 'We hebben misschien de tijd en de ruimte, maar die gebruiken we liever niet om machines te kopen die vervolgens een halfjaar stilstaan. We moeten ook koeien verzorgen.'

Annelies Debergh

Piet Raedts: 'Voederwaarde-opbrengst maïs hoger dan gras'

Een optimale bedrijfsvoering op zandgrond ligt volgens Piet Raedts, onafhankelijk adviseur voor melkveebedrijven bij het Belgische advieskantoor Liba BVBA, op ongeveer de helft maïs en de helft gras. Door de goede toegankelijkheid van de percelen en de hoge opbrengsten kende maïs in de loop der jaren toch een sterke toename. 'Afhankelijk van de eiwitprijzen kun je stellen dat de voederwaardeopbrengst van maïs normaal gemiddeld honderd euro hoger ligt dan die van gras.' Het grootste verschil ligt in de drogestofopbrengsten. 'Hier zie je dat maïs gemiddeld 13 tot 13,5 ton ds oplevert, terwijl gras gemiddeld op 10 tot 11 ton blijft steken.'

'Een van de grootste uitdagingen is om met weinig bemesting in de toekomst toch even hoge opbrengsten te halen', denkt Raedts. Ook het inzaaien van groenbemesters voor de maïs past in dat kader. 'De resterende stikstof wordt dan vastgelegd door de groenbemester. Dat levert extra stikstof op en kan de organische stof wat beter op peil houden.'

Rik Theuwis: 'Relatief late maïsras en zijn hier elk jaar op tijd rijp'

Intensief werken met zandgrond